

รายงานผลการสำรวจแหล่งโบราณคดีในเขตพื้นที่ตำบลท่าหลวง
อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา

โดย
กลุ่มโบราณคดี
สำนักศิลปากรที่ 10 นครราชสีมา
กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม

รายงานผลการสำรวจแหล่งโบราณคดีในเขตพื้นที่ตำบลท่าหลวง
อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา

จัดทำโดย

นายวรรณพงษ์ ปาละกะวงษ์ ณ อรุณยา

นักโบราณคดี ระดับปฏิบัติการ

กลุ่มโบราณคดี สำนักศิลปากรที่ 10 นครราชสีมา

1. แหล่งโบราณคดีบ้านป่ายาง

ตำแหน่งที่ตั้ง

จุดที่พบโบราณวัตถุ อยู่ในเขตแปลงที่ดินของนายสมยศ วิชัยวัฒนา (โฉนดที่ดินเลขที่ 86012) ตั้งอยู่ ทางด้านทิศตะวันออกของบ้านป่ายาง ระยะห่างประมาณ 400 เมตร ในเขตพื้นที่ หมู่ที่ 9 บ้านป่ายาง ตำบลท่าหลวง อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา

พิกัดทางภูมิศาสตร์

แผนที่ทหาร ประเทศไทย 1 : 50,000 WGS84 อำเภอชุมพวง พิมพ์ครั้งที่ 1-RTSD ลำดับชุด L7018 ระวัง 5539 IV พิกัดยูทีเอ็มที่ โซน 48 P 240160.00 ม. ตะวันออก, 1691791.00 ม. เหนือ

เส้นทางเข้าถึงพื้นที่สำรวจ

จากที่ว่าการ อบต.ท่าหลวง เลี้ยวขวาเข้าสู่ถนนสาธารณะ มาทางด้านทิศตะวันออก ระยะทางประมาณ 190 เมตร ให้เลี้ยวซ้ายเข้าสู่ถนนสาธารณะ มาทางทิศเหนือ ระยะทางประมาณ 6.1 กิโลเมตร จะเข้าสู่บ้านจารย์ตำรา เมื่อถึงหน้าโรงเรียนบ้านจารย์ตำราแล้ว ให้ขับตรงต่อไปทางด้านทิศตะวันออก บนถนนสาธารณะ เส้นเดิม มุ่งหน้าสู่บ้านกล้วย ตำบลท่าหลวง ระยะทางประมาณ 850 เมตร จะพบ แหล่งโบราณคดีบ้านป่ายางอยู่ทางด้านขวามือ

สภาพทางภูมิศาสตร์

บริเวณที่พบโบราณวัตถุ ตั้งอยู่นอกหมู่บ้านจารย์ตำรา มาทางด้านทิศตะวันออก ระยะทางประมาณ 400 เมตร เดิมมีสภาพเป็นโนนหรือที่ดอน เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 200 เมตร ล้อมรอบด้วยพื้นที่ราบลุ่ม แต่ในปัจจุบันมีสภาพเปลี่ยนแปลงไป ไม่หลงเหลือสภาพดั้งเดิม เนื่องจากมีการปรับพื้นที่ให้สำหรับทำเกษตรกรรมเพาะปลูกข้าว มีความสูง 148 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง มีลำคลองไหลผ่านด้านทิศใต้ ระยะห่างประมาณ 340 เมตร ซึ่งเป็นลำคลองสาขาเชื่อมกับลำน้ำเค็ม ซึ่งไหลผ่านด้านทิศใต้ ระยะห่างประมาณ 1.7 กิโลเมตร นอกจากนี้ยังมีลำน้ำมูลไหลผ่านทางด้านทิศเหนือ ระยะห่างประมาณ 1.4 กิโลเมตร พื้นที่บริเวณนี้จึงมีสภาพเหมาะสมกับการตั้งถิ่นฐาน

แหล่งโบราณคดีที่อยู่ใกล้เคียง

1. แหล่งโบราณคดีโนนสะแก หมู่ที่ 5 บ้านจารย์ตำรา ตำบลท่าหลวง อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา ตั้งอยู่ทางด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ของแหล่งโบราณคดีบ้านป่ายาง ระยะห่างประมาณ 1.41 กิโลเมตร (พิกัดกริดยูทีเอ็ม 48P 241314.00 ม. ตะวันออก, 1691022.00 ม. เหนือ)

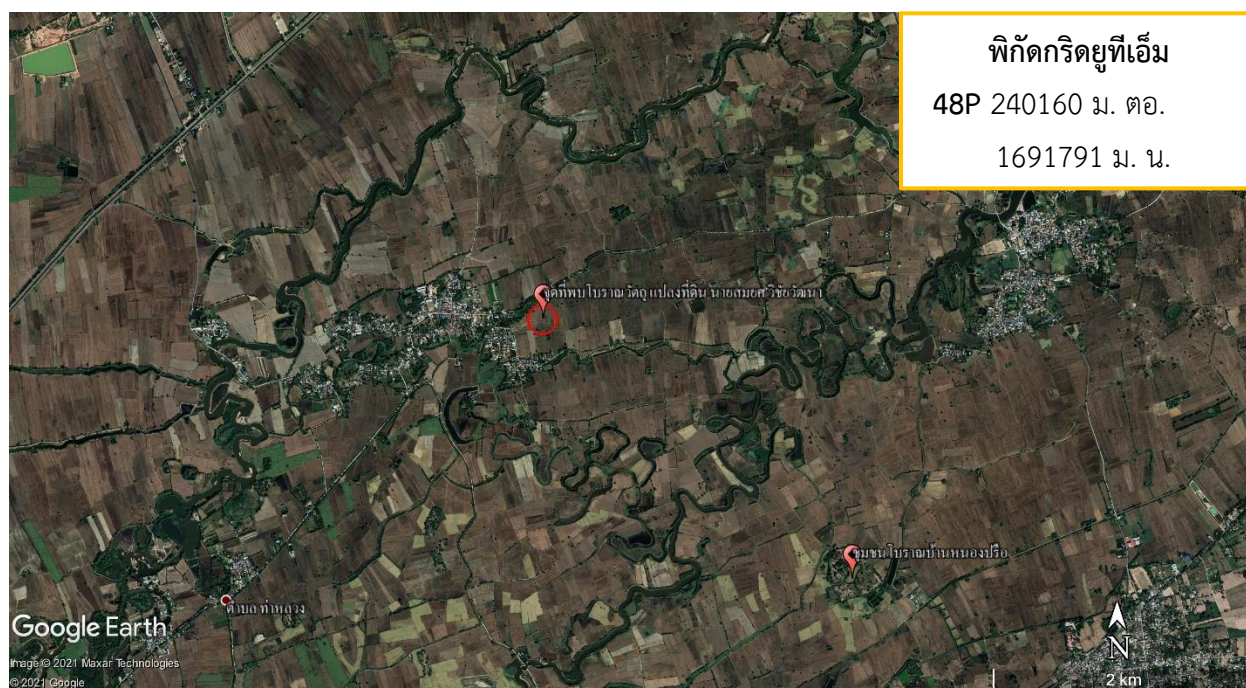
2. ชุมชนโบราณบ้านหนองปรือ หมู่ที่ 4 บ้านหนองปรือ ตำบลโบสถ์ อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา ตั้งอยู่ทางด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ของแหล่งโบราณคดีบ้านป่ายาง ระยะห่างประมาณ 3.17 กิโลเมตร (พิกัดกริดยูทีเอ็ม 48P 242515.00 ม. ตะวันออก, 1689779.00 ม. เหนือ)

3. แหล่งโบราณคดีโนนบ้าน หมู่ที่ 4 บ้านรังกาใหญ่ ตำบลรังกาใหญ่ อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา ตั้งอยู่ทางด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้ของแหล่งโบราณคดีบ้านป่ายาง ระยะห่างประมาณ 7.73 กิโลเมตร (พิกัดกริดยูทีเอ็ม 48P 234979.00 ม. ตะวันออก, 1686058.00 ม. เหนือ)

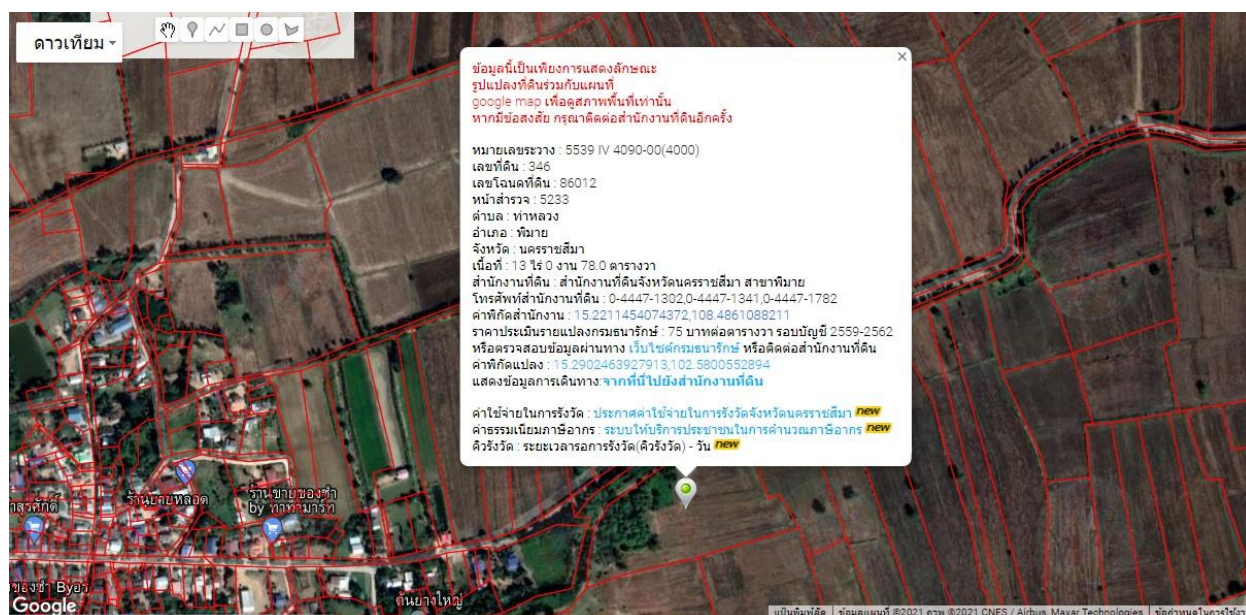
4. เมืองพิมาย ตำบลในเมือง อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา ตั้งอยู่ทางด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้ของแหล่งโบราณคดีบ้านป่ายาง ระยะห่างประมาณ 11.98 กิโลเมตร (พิกัดกริดยูทีเอ็ม 48P 230947.00 ม. ตะวันออก, 1683956.00 ม. เหนือ)

การศึกษาที่ผ่านมา

ยังไม่มีการศึกษาในบริเวณพื้นที่ดังกล่าว

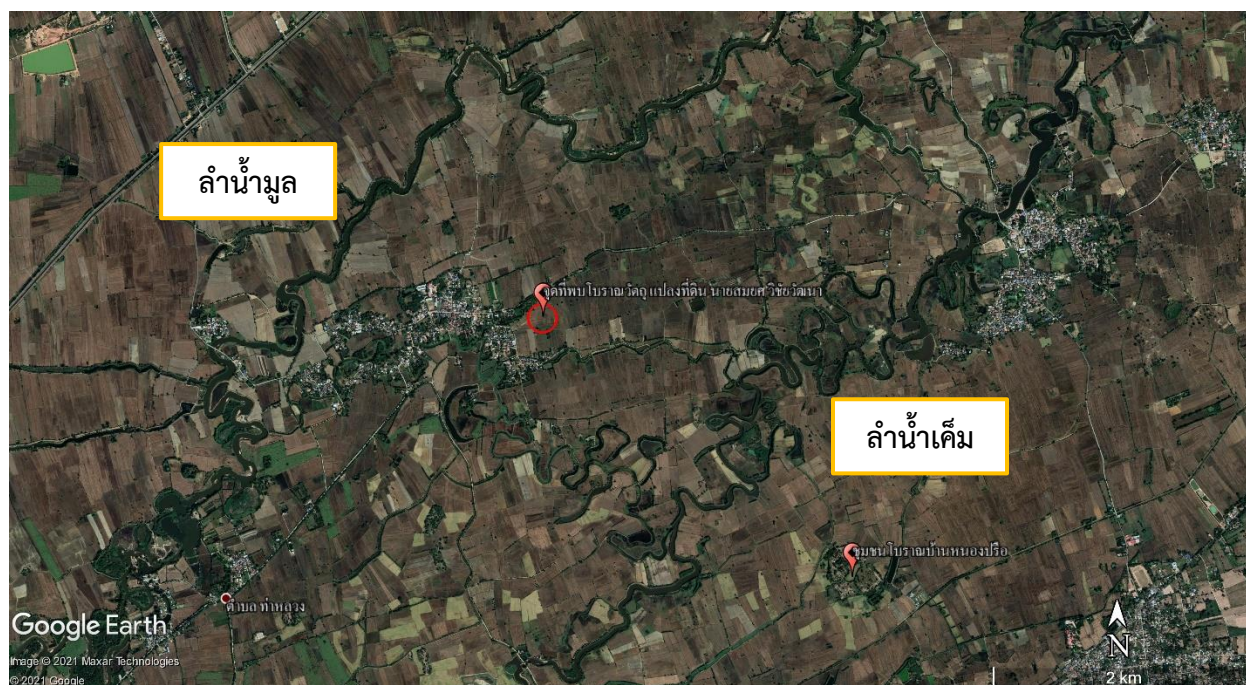
ภาพที่ 1 ภาพถ่ายดาวเทียม Google earth ปี พ.ศ.2564 แสดงตำแหน่งและสภาพภูมิสูงบ้านป่ายางและแหล่งโบราณคดีบ้านป่ายาง ซึ่งตั้งอยู่ทางด้านทิศตะวันออกของชุมชนระยะห่างประมาณ 400 เมตร

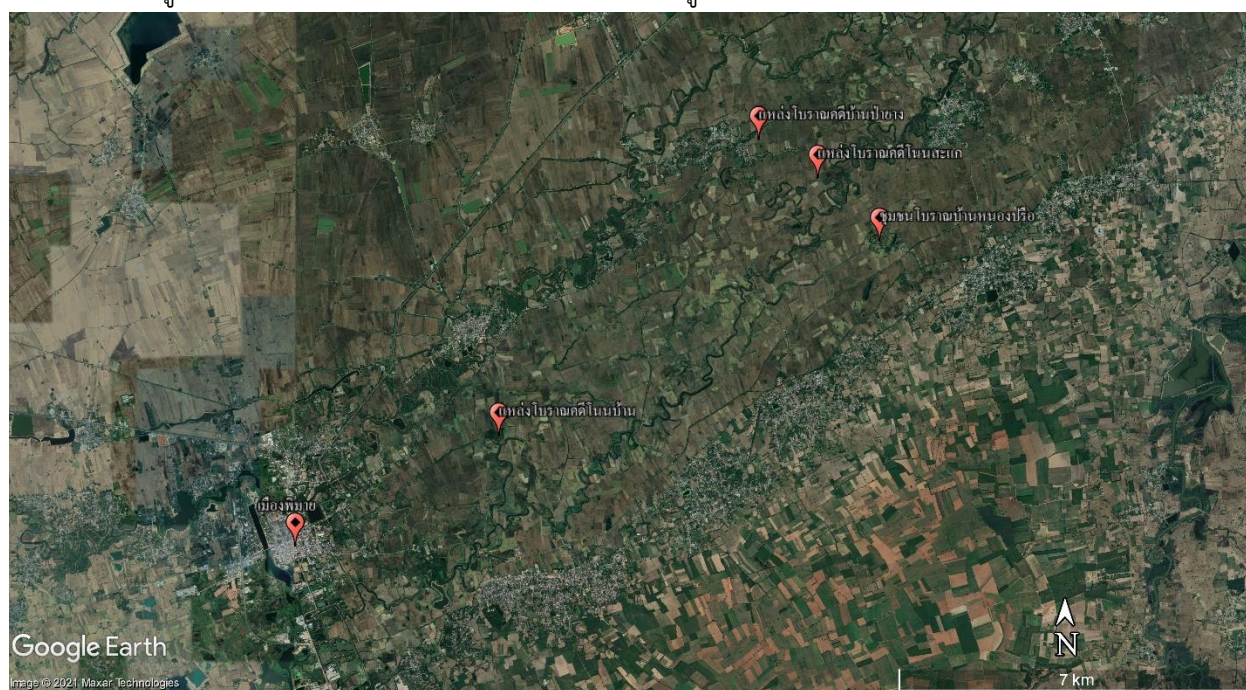
ภาพที่ 4 ภาพถ่ายดาวเทียม Google earth ปี พ.ศ.2564 แสดงขอบเขตและรายละเอียดตารางที่ดิน จัดทำโดยกรมที่ดิน โดยแหล่งโบราณคดี บ้านป่ายางอยู่ในเขตโฉนดที่ดินเลขที่ 86012 โดยมีนายสมยศ วิชัยวัฒนาเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์

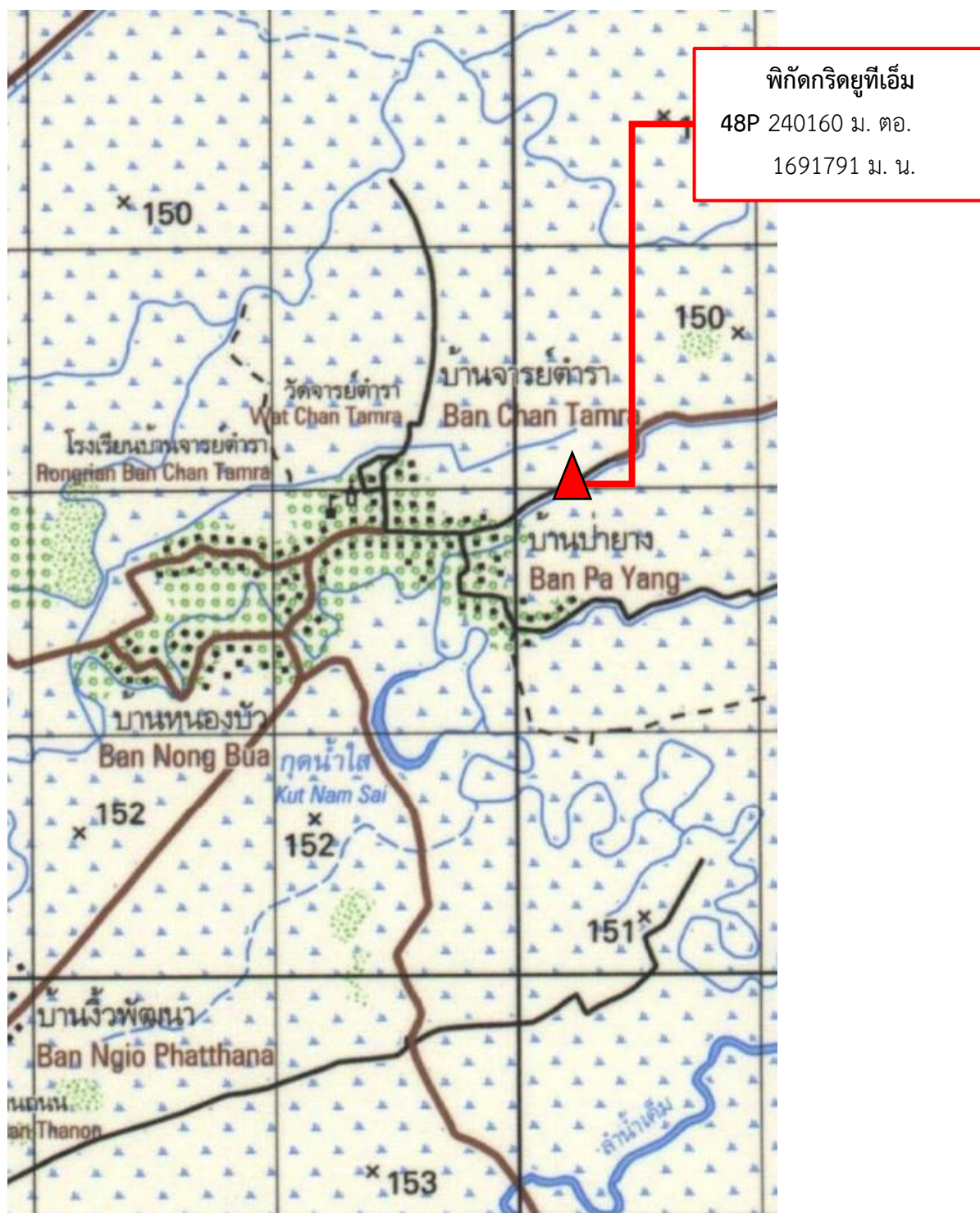
ภาพที่ 5 สภาพปัจจุบัน แหล่งโบราณคดีบ้านป่ายาง ถูกปรับพื้นที่จากเดิมที่ลักษณะเป็นโนนหรือโคกกลายเป็นพื้นที่ราบลุ่มเพื่อการเกษตรกรรม ส่งผลให้พบโบราณวัตถุกระจายตัวบนผิวดินเป็นจำนวนมาก

ภาพที่ 6 ภาพถ่ายดาวเทียม Google earth ปี พ.ศ.2564 แสดงตำแหน่งแหล่งโบราณคดีบ้านป่ายาง ซึ่งตั้งอยู่ระหว่างลำน้ำมูล และลำน้ำเค็ม โดยมีลำคลองสาขาของลำน้ำมูลไหลผ่านแหล่งโบราณคดีบ้านป่ายางด้านทิศใต้

ภาพที่ 7 ภาพถ่ายดาวเทียม Google earth ปี พ.ศ.2564 แสดงตำแหน่งแหล่งโบราณคดีบ้านป่ายาง ซึ่งเบื้องต้นกำหนดอายุสมัยอยู่ในยุคประวัติศาสตร์ สมัยเขมร ราวพุทธศตวรรษที่ 15-18 และแหล่งโบราณคดีในพื้นที่ใกล้เคียงที่มีอายุอยู่ในยุคประวัติศาสตร์ สมัยเขมร เช่นเดียวกัน

ภาพที่ 8 แผนที่ทหาร ประเทศไทย 1 : 50,000 WGS84 อำเภอลำทะเมนชัย พิกัดครั้งที่ 1-RTSD ลำดับชุด L7018 ราว 5539 IV พิกัดยูทีเอ็มที่ โชน 48 P 240160.00 ม. ตะวันออก, 1691791.00 ม. เหนือ แสดงตำแหน่งแหล่งโบราณคดีบ้านป่ายาง หมู่ที่ 9 บ้านป่ายาง ตำบลท่าหลวง อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา

ภาพที่ 9 สภาพปัจจุบัน แหล่งโบราณคดีบ้านป่ายาง ถ่ายจากด้านทิศใต้

ภาพที่ 10 สภาพปัจจุบัน แหล่งโบราณคดีบ้านป่ายาง ถ่ายจากด้านทิศตะวันตก ไม่หลงเหลือสภาพความเป็นโนน แต่พบโบราณวัตถุ กระจายตัวอย่างหนาแน่น

ภาพที่ 11 ตัวอย่างโบราณวัตถุที่พบจากผิวดิน

ภาพที่ 12 นายพิรพงษ์ กุลกลาง ราษฎรในพื้นที่ตำบลท่าหลวง เป็นผู้แจ้งพบแหล่งโบราณคดี และขอให้สำนักศิลปากรที่ 10 นครราชสีมา ลงพื้นที่ตรวจสอบ

ภาพที่ 13 ดำเนินการเก็บรวบรวมหลักฐานทางโบราณคดีที่พบบริเวณผิวดิน

ภาพที่ 14 ดำเนินการสำรวจและเก็บรวบรวมหลักฐานทางโบราณคดีที่พบบนผิวดิน

ภาพที่ 15 ตัวอย่างโบราณวัตถุที่พบบนผิวดิน อาทิ ภาชนะดินเผาเนื้อดินแกร่ง เคลือบน้ำเคลือบสีเขียว

ภาพที่ 16 ตัวอย่างโบราณวัตถุที่พบบนผิวดิน อาทิ แท่งหินบด

หลักฐานทางโบราณคดีที่พบ

เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2564 กลุ่มโบราณคดี โดย นายวรรณพงษ์ ปาละกะวงษ์ ณ อยู่ธยานักโบราณคดีปฏิบัติการ กลุ่มโบราณคดี พร้อมด้วยนางสาวนัยนา มั่นปาน ภัณฑารักษ์ปฏิบัติการ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพิมาย และคณะ ร่วมกันลงพื้นที่สำรวจแหล่งโบราณคดีบ้านป่ายาง โดยมีนายพิรพงษ์ กุลกลาง ราษฎรตำบลท่าหลวง ผู้แจ้งให้สำนักศิลปากรที่ 10 ทราบ เพื่อเข้ามาสำรวจ ตรวจสอบ เป็นผู้นำในการเดินทางเข้าสู่แหล่งโบราณคดี

ผลจากการสำรวจทางโบราณคดีพบโบราณวัตถุกระจายตัวอยู่บนผิวดินเป็นจำนวนมาก อาทิ แท่นหินบด และแท่งหินบด ภาชนะดินเผาเนื้อดินธรรมดา และเนื้อแกร่ง ตกแต่งด้วยหลายวิธี ตลอดจนชิ้นส่วนเครื่องถ้วยจีน มีรายละเอียด ดังนี้

1. แท่นหินบด และแท่งหินบด

แท่นหินบด มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า วัสดุหินทราย สภาพชำรุด พบจำนวน 4 ชิ้น และแท่งหินบด มีลักษณะเป็นทรงกระบอก สันนิษฐานว่า ใช้ในการบดยา เมื่อวางบนแท่นหินบด วัสดุหินทรายจำนวน 5 ชิ้น มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางเฉลี่ย 6 เซนติเมตร

ภาพที่ 17 สภาพแท่นหินบดที่พบ

ภาพที่ 18 สภาพแท่งหินบดที่พบ

ภาพที่ 19 ตัวอย่าง สากแท่นหินบด สากสมบูรณ์ จากพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพิมาย

ภาพที่ 20 ตัวอย่าง สากแท่งหินบด สากสมบูรณ์ จากพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพิมาย

2. ภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง ทรงกระปุก ตกแต่งด้วยวิธีเคลือบน้ำเคลือบสีเขียว

ภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง ทรงกระปุก เคลือบน้ำเคลือบสีเขียว ขึ้นรูปด้วยแป้นหมุน สภาพชำรุด บริเวณส่วนปาก จำนวน 1 ชิ้น บริเวณก้นมีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 5.3 เซนติเมตร ไหล่มีขนาด 9.5 เซนติเมตร สูง 9.5 เซนติเมตร และหนา 0.5 เซนติเมตร

ภาพที่ 21 สภาพ ภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง ทรงไห เคลือบน้ำเคลือบสีเขียว ที่พบ

ภาพที่ 22 ตัวอย่าง ภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง ทรงกระปุก ตกแต่งด้วยวิธีเคลือบน้ำเคลือบสีเขียว สภาพสมบูรณ์ จากพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพิมาย

3. ชิ้นส่วนภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง ส่วนก้น ตกแต่งด้วยวิธีการเคลือบน้ำเคลือบสีน้ำตาล

ภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง ส่วนก้น ตกแต่งด้วยวิธีการเคลือบน้ำเคลือบสีน้ำตาล ชิ้นรูปด้วยแป้นหมุน จำนวน 2 ชิ้น มีความหนาเฉลี่ย 1.5 เซนติเมตร ลักษณะคล้ายไหเท้าช้าง สำหรับการตกแต่งโดยใช้น้ำเคลือบสีน้ำตาลเคลือบภาชนะดินเผาเนื้อแกร่งเป็นเทคนิคการผลิตจากแหล่งเตาบ้านกรวด จ.บุรีรัมย์ หรือเครื่องถ้วยบุรีรัมย์ สามารถกำหนดอายุสมัยอยู่ในช่วงพุทธศตวรรษที่ 16-18¹

ภาพที่ 23 สภาพชิ้นส่วนภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง ส่วนก้น ตกแต่งด้วยวิธีการเคลือบน้ำเคลือบสีน้ำตาลที่พบ ส่วนฐานมีรูปทรงคล้ายกับไหเท้าช้าง

ภาพที่ 24 ตัวอย่าง ภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง รูปทรงคล้ายกับไหเท้าช้าง จากพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพิมาย

¹ สำนักโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กรมศิลปากร. โบราณคดีวิเคราะห์ 2 : เครื่องถ้วยบุรีรัมย์และเครื่องถ้วยสุโขทัย. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร, 2539. น.10-11, 24.

4. ชิ้นส่วนภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง ส่วนปากผายออก ตกแต่งด้วยวิธีการเคลือบน้ำเคลือบสี

น้ำตาล

ภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง ส่วนส่วนปากผายออก ตกแต่งด้วยวิธีการเคลือบน้ำเคลือบสีน้ำตาล จำนวน 3 ชิ้น มีความหนาเฉลี่ย 1 เซนติเมตร สำหรับการตกแต่งโดยใช้น้ำเคลือบสีน้ำตาลเคลือบภาชนะดินเผาเนื้อแกร่งเป็นเทคนิคการผลิตจากแหล่งเตาบ้านกรวด จ.บุรีรัมย์ หรือเครื่องถ้วยบุรีรัมย์ สามารถกำหนดอายุสมัยอยู่ในช่วงพุทธศตวรรษที่ 16-18

ภาพที่ 25 สภาพชิ้นส่วนภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง ส่วนปากผายออก ตกแต่งด้วยวิธีการเคลือบน้ำเคลือบสีน้ำตาลที่พบ

5. ชิ้นส่วนภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง ส่วนฝา ตกแต่งด้วยวิธีการเคลือบน้ำเคลือบสีน้ำตาล

ภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง ส่วนส่วนฝา ตกแต่งด้วยวิธีการเคลือบน้ำเคลือบสีน้ำตาล จำนวน 1 ชิ้น มีความหนา 1 เซนติเมตร สำหรับการตกแต่งโดยใช้น้ำเคลือบสีน้ำตาลเคลือบภาชนะดินเผาเนื้อแกร่งเป็นเทคนิคการผลิตจากแหล่งเตาบ้านกรวด จ.บุรีรัมย์ หรือเครื่องถ้วยบุรีรัมย์ สามารถกำหนดอายุสมัยอยู่ในช่วงพุทธศตวรรษที่ 16-18

ภาพที่ 26 สภาพชิ้นส่วนภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง ส่วนฝา ตกแต่งด้วยวิธีการเคลือบน้ำเคลือบสีน้ำตาลที่พบ

6. ชิ้นส่วนภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง ส่วนลำตัว ตกแต่งด้วยวิธีการขูดเป็นร่อง และเคลือบน้ำเคลือบสีน้ำตาล

ภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง ส่วนลำตัว ตกแต่งด้วยวิธีการขูดเป็นร่อง และเคลือบน้ำเคลือบสีน้ำตาล จำนวน 1 ชิ้น มีความหนา 0.5 เซนติเมตร สำหรับการตกแต่งโดยใช้น้ำเคลือบสีน้ำตาลเคลือบภาชนะดินเผาเนื้อแกร่งเป็นเทคนิคการผลิตจากแหล่งเตาบ้านกรวด จ.บุรีรัมย์ หรือเครื่องถ้วยบุรีรัมย์ สามารถกำหนดอายุสมัยอยู่ในช่วงพุทธศตวรรษที่ 16-18

ภาพที่ 27 สภาพชิ้นส่วนภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง ส่วนลำตัว ตกแต่งด้วยวิธีการขูดเป็นร่อง และเคลือบน้ำเคลือบสีน้ำตาลที่พบ

ภาพที่ 28 ตัวอย่าง ภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง ทรงกระปุก ตกแต่งด้วยวิธีการขูดเป็นร่อง และเคลือบน้ำเคลือบสีน้ำตาล จากพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพิมาย ลักษณะการตกแต่งมีลักษณะคล้ายกับชิ้นส่วนภาชนะที่พบ ตาม รายการที่ 6

7. ชั้นส่วนภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง ส่วนปากผายออก ตกแต่งด้วยวิธีชุद्र่องบริเวณขอบปาก

ชั้นส่วนภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง ส่วนปากผายออก ตกแต่งด้วยวิธีชุद्र่องบริเวณขอบปาก เรียงซ้อนกัน จำนวน 12 ชั้น มีความหนาเฉลี่ย 1 เซนติเมตร

ภาพที่ 29 สภาพชั้นส่วนภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง ส่วนปากผายออก ตกแต่งด้วยวิธีชุद्र่องบริเวณขอบปากที่พบ

ภาพที่ 30 ตัวอย่าง ภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง ส่วนปากผายออก ตกแต่งด้วยวิธีชุद्र่องบริเวณขอบปากที่พบ บริเวณลำตัวผิวเรียบ ไม่ตกแต่ง เคลือบน้ำเคลือบสีน้ำตาล จากพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพิมาย ลักษณะการตกแต่งมีลักษณะคล้ายกับชั้นส่วนภาชนะที่พบ ตาม รายการที่ 7

8. ชั้นส่วนภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง ส่วนไหล่ ตกแต่งด้วยวิธีการชุดเป็นร่อง กดประทับจุดประ

ชั้นส่วนภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง ส่วนไหล่ ตกแต่งด้วยวิธีการชุดเป็นร่อง เรียงซ้อนกัน และกดประทับลายจุดประเป็นเส้นเฉียง จำนวน 2 ชั้น ความหนาเฉลี่ย 1 เซนติเมตร

ภาพที่ 31 สภาพชิ้นขึ้นชิ้นส่วนภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง ส่วนไหล่ ตกแต่งด้วยวิธีการขูดเป็นร่อง กดประทับจุดประที่พบ

9. ชิ้นส่วนภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง ส่วนลำตัว ตกแต่งด้วยวิธีการขูดร่องเป็นคลื่น เรียงซ้อนกัน

ภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง ส่วนส่วนลำตัว ตกแต่งด้วยวิธีการขูดร่องเป็นคลื่น เรียงซ้อนกัน จำนวน 3 ชั้น มีความหนาเฉลี่ย 0.5 เซนติเมตร

ภาพที่ 32 สภาพชิ้นขึ้นส่วนภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง ส่วนลำตัว ตกแต่งด้วยวิธีการขูดร่องเป็นคลื่น เรียงซ้อนกัน ที่พบ

10. ชิ้นส่วนภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง ส่วนลำตัว ตกแต่งด้วยวิธีการขูดร่องเป็นคลื่น เรียงซ้อนกัน และเคลือบน้ำเคลือบสีน้ำตาล

ภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง ส่วนลำตัว ตกแต่งด้วยวิธีการขูดร่องเป็นคลื่น เรียงซ้อนกัน จำนวน 1 ชั้น มีความหนา 0.5 เซนติเมตร เคลือบน้ำเคลือบสีน้ำตาล สำหรับการตกแต่งโดยใช้สีน้ำเคลือบสีน้ำตาลเคลือบ ภาชนะดินเผาเนื้อแกร่งเป็นเทคนิคการผลิตจากแหล่งเตาบ้านกรวด จ.บุรีรัมย์ หรือเครื่องถ้วยบุรีรัมย์ สามารถกำหนดอายุสมัยอยู่ในช่วงพุทธศตวรรษที่ 16-18

ภาพที่ 33 สภาพชิ้นส่วนภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง ส่วนลำตัว ตกแต่งด้วยวิธีการขูดร่องเป็นคลื่น เรียงซ้อนกัน และเคลือบน้ำเคลือบสีน้ำตาลที่พบ

ภาพที่ 34 ตัวอย่าง ภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง ทรงไห ที่มีการตกแต่งด้วยวิธีการขูดร่องเป็นคลื่น เรียงซ้อนกัน และเคลือบน้ำเคลือบสีน้ำตาล จากพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพิมาย

11. ชิ้นส่วนภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง ทรงกระปุก ตกแต่งด้วยวิธีการเคลือบน้ำเคลือบสีน้ำตาล

ภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง ทรงกระปุก ตกแต่งด้วยวิธีการเคลือบน้ำเคลือบสีน้ำตาล สภาพชำรุด เหลือเฉพาะส่วนลำตัวและก้น จำนวน 1 ชิ้น มีความสูง 5 เซนติเมตร ก้นมีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 3 เซนติเมตร และหนา 1 เซนติเมตร สำหรับการตกแต่งโดยใช้น้ำเคลือบสีน้ำตาลเคลือบภาชนะดินเผาเนื้อแกร่งเป็นเทคนิคการผลิตจากแหล่งเตาบ้านกรวด จ.บุรีรัมย์ หรือเครื่องถ้วยบุรีรัมย์ สามารถกำหนดอายุสมัยอยู่ในช่วงพุทธศตวรรษที่ 16-18

ภาพที่ 35 สภาพภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง ทรงกระปุก ตกแต่งด้วยวิธีการเคลือบน้ำเคลือบสีน้ำตาลที่พบ

ภาพที่ 36 ตัวอย่าง ภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง ทรงกระปุก ตกแต่งด้วยวิธีการเคลือบน้ำเคลือบสีน้ำตาล จากพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพิมาย ลักษณะการตกแต่งมีลักษณะคล้ายกับชิ้นส่วนภาชนะที่พบ ตาม รายการที่ 11

12. ชั้นส่วนภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง ส่วนไหล่ ตกแต่งด้วยวิธีการขูดร่องเป็นเส้นขนานกัน เคลือบน้ำเคลือบสีเขียว

ชั้นส่วนภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง ส่วนไหล่ ตกแต่งด้วยวิธีการขูดร่องเป็นเส้นขนานกัน เคลือบน้ำเคลือบสีเขียว จำนวน 1 ชิ้น มีความหนา 0.7 เซนติเมตร ขึ้นรูปด้วยแป้นหมุน

ภาพที่ 37 สภาพชิ้นส่วนภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง ส่วนไหล่ ตกแต่งด้วยวิธีการขูดร่องเป็นเส้นขนานกัน เคลือบน้ำเคลือบสีเขียวที่พบ

13. ชั้นส่วนภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง ส่วนปากผายออก ส่วนลำตัว และส่วนก้น ตกแต่งด้วยวิธีการเคลือบน้ำเคลือบสีเขียว

ภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง ส่วนปากผายออก ส่วนลำตัว และส่วนก้น ตกแต่งด้วยวิธีการเคลือบน้ำเคลือบสีเขียว จำนวน 27 ชิ้น มีความหนาเฉลี่ย 0.5 เซนติเมตร ขึ้นรูปด้วยแป้นหมุน โดยมีลักษณะเป็นทรงจานและโถ

ภาพที่ 38 สภาพชิ้นส่วนภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง ส่วนปากผายออก ส่วนลำตัว และส่วนก้น ตกแต่งด้วยวิธีการเคลือบน้ำเคลือบสีเขียวที่พบ

ภาพที่ 39 ตัวอย่าง ภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง ทรงกระปุก ที่ตกแต่งด้วยวิธีการเคลือบน้ำเคลือบสีเขียว
จากพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพิมาย

ตัวอย่าง 40 ภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง ทรงกระปุก พร้อมฝา ที่ตกแต่งด้วยวิธีการเคลือบน้ำเคลือบสีเขียว
จากพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพิมาย

14. ชั้นส่วนภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง ส่วนฝา ตกแต่งด้วยวิธีการกดประทับลายรูปกลีบบัว
เคลือบน้ำเคลือบสีเขียว

ชั้นส่วนภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง ส่วนฝา ตกแต่งด้วยวิธีการกดประทับลายรูปกลีบบัว เคลือบน้ำ
เคลือบสีเขียว จำนวน 1 ชิ้น มีความหนา 0.4 เซนติเมตร ขึ้นรูปด้วยแป้นหมุน

ภาพที่ 41 สภาพชิ้นส่วนภาชนะดิน
เผาเนื้อแกร่ง ส่วนฝา ตกแต่งด้วย
วิธีการกดประทับลายรูปกลีบบัว
เคลือบน้ำเคลือบสีเขียวที่พบ

15. ชั้นส่วนภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง ทรงตลับ ตกแต่งด้วยวิธีการขูดร่องเป็นเส้น และเคลือบ
น้ำเคลือบสีเขียว

ชั้นส่วนภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง ทรงตลับ ตกแต่งด้วยวิธีการขูดร่องเป็นเส้น และเคลือบน้ำเคลือบ
สีเขียว จำนวน 2 ชิ้น มีความหนาเฉลี่ย 0.8 เซนติเมตร ขึ้นรูปด้วยแป้นหมุน โดยมีลักษณะเป็นทรงตลับ

ภาพที่ 42 สภาพชิ้นส่วนภาชนะดิน
เผาเนื้อแกร่ง ทรงตลับ ตกแต่งด้วย
วิธีการขูดร่องเป็นเส้น และเคลือบน้ำ
เคลือบสีเขียวที่พบ

ภาพที่ 43 ตัวอย่าง ภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง ทรงตลับ ตกแต่งด้วยวิธีการขุดร่องเป็นเส้น และเคลือบน้ำเคลือบสีเขียว ที่พบจากพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพิมาย

Angkorian Stonewares - Ceramics & Kiln Site : VORANAI PONGSACAHKORN 2011

ภาพที่ 44 ตัวอย่าง ภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง ทรงตลับ ที่พบในแหล่งโบราณคดีสมัยเขมรรวบรวมโดย วรณัย พงศาชลากร

อ้างอิง: <http://oknation.nationtv.tv/blog/voranoi/2011/12/11/entry-1>

16. ชิ้นส่วนภาชนะดินเผาเนื้อกระเบื้อง ส่วนปากตรง และส่วนลำตัว ตกแต่งด้วยวิธีการเคลือบน้ำเคลือบสีเขียว กตพิมพ์ลาย

ชิ้นส่วนภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง ส่วนปากตรง และส่วนลำตัว ตกแต่งด้วยวิธีการเคลือบน้ำเคลือบสีเขียว กตพิมพ์ลาย จำนวน 8 ชิ้น ชิ้นรูปด้วยแป้นหมุน มีลักษณะคล้ายทรงดลัป

ภาพที่ 45 สภาพชิ้นส่วนภาชนะดินเผาเนื้อกระเบื้อง ส่วนปากตรง และส่วนลำตัว ตกแต่งด้วยวิธีการเคลือบน้ำเคลือบสีเขียว กตพิมพ์ลายที่พบ

17. ชิ้นส่วนภาชนะดินเผาเนื้อกระเบื้อง ส่วนปากตรง ตกแต่งด้วยวิธีการเขียนลายครามได้เคลือบ

ชิ้นส่วนภาชนะดินเผาเนื้อกระเบื้อง ส่วนปากตรง ตกแต่งด้วยวิธีการเขียนลายครามได้เคลือบทั้งด้านในและด้านนอก จำนวน 1 ชิ้น ชิ้นรูปด้วยแป้นหมุน มีความหนา 0.2 เซนติเมตร

ภาพที่ 46 สภาพชิ้นส่วนภาชนะดินเผาเนื้อกระเบื้อง ส่วนปากตรง ตกแต่งด้วยวิธีการเขียนลายครามได้เคลือบที่พบ

18. ชั้นส่วนวัตถุดินเผา ทรงดอกบัวตูม ผิวเรียบ ไม่ตกแต่งลวดลาย

ชั้นส่วนวัตถุดินเผา ทรงดอกบัวตูม ผิวเรียบ ไม่ตกแต่งลวดลาย จำนวน 1 ชิ้น ขึ้นรูปด้วยแป้นหมุน มีความหนา 0.8 เซนติเมตร ยอดด้านบนเจาะรู มีลักษณะคล้ายพวยกา

ภาพที่ 47 สภาพชั้นส่วนวัตถุดินเผา ทรงดอกบัวตูม ผิวเรียบ ไม่ตกแต่งลวดลาย ลักษณะคล้ายพวยกาที่พบ

18. ชั้นส่วนอิฐ

ชั้นส่วนอิฐ จำนวน 1 ชิ้น มีความหนาประมาณ 4 เซนติเมตร ด้านหนึ่งมีร่องรอยการขีดขีดเส้น

ภาพที่ 48 สภาพชั้นส่วนอิฐที่พบ

19. ชิ้นส่วนภาชนะดินเผาเนื้อกระเบื้อง ส่วนฝา ตกแต่งด้วยวิธีการกดพิมพ์ลายพรรณพฤกษา เคลือบน้ำเคลือบสีขาว

ชิ้นส่วนภาชนะดินเผาเนื้อกระเบื้อง ส่วนฝา ตกแต่งด้วยวิธีการกดพิมพ์ลายพรรณพฤกษา เคลือบน้ำเคลือบสีขาว จำนวน 1 ชิ้น มีลักษณะเป็นตลับ จากลักษณะและรูปแบบที่พบ สามารถกำหนดอายุสมัยราชวงศ์ ช่งภาคใต้ มีอายุอยู่ในช่วง พ.ศ.1670-1822 หรืออยู่ในช่วงพุทธศตวรรษ 17-19²

ภาพที่ 49 สภาพชิ้นส่วนภาชนะดินเผา เนื้อกระเบื้อง ส่วนฝา ตกแต่งด้วยวิธีการกดพิมพ์ลายพรรณพฤกษา เคลือบน้ำเคลือบสีขาวที่พบ

ผลการวิเคราะห์เบื้องต้นจากหลักฐานทางโบราณคดีที่พบ

การกำหนดอายุสมัยเบื้องต้น

ผลการกำหนดอายุสมัยเบื้องต้นแหล่งโบราณคดีบ้านป่ายาง หมู่ที่ 9 บ้านป่ายาง ตำบลท่าหลวง อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดนครราชสีมา โดยวิเคราะห์จากรูปแบบชิ้นส่วนภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง ตกแต่งด้วยวิธีการเคลือบน้ำเคลือบสีน้ำตาล ซึ่งเป็นวิธีการตกแต่งของภาชนะดินเผายุคประวัติศาสตร์ สมัยเขมร ช่วงพุทธศตวรรษที่ 16-18 และชิ้นส่วนภาชนะดินเผาเนื้อกระเบื้อง ส่วนฝา ตกแต่งด้วยวิธีการกดพิมพ์ลายพรรณพฤกษา เคลือบน้ำเคลือบสีขาว สมัยช่งใต้ ช่วงพุทธศตวรรษ 17-19 ดังนั้น จึงสันนิษฐานว่า แหล่งโบราณคดีบ้านป่ายาง มีอายุอยู่ในช่วงพุทธศตวรรษที่ 18

การใช้งานพื้นที่

เป็นพื้นที่อยู่อาศัย

² ปวีรพรต ธรรมาปริชากร และคณะ, ศิลปะเครื่องถ้วยในประเทศไทย (กรุงเทพฯ: บริษัท โอเอสสกา จำกัด), น.88.

ความสัมพันธ์กับแหล่งโบราณคดีอื่นๆ

จากหลักฐานทางโบราณคดีที่พบสามารถเชื่อมโยงกับโบราณสถาน และแหล่งโบราณคดี ยุคประวัติศาสตร์ สมัยเขมร ซึ่งมีอายุร่วมสมัยกัน ในช่วงพุทธศตวรรษที่ 16-18 อาทิ เมืองโบราณพิมาย แหล่งโบราณคดีบ้านป่ายาง หมู่ที่ 9 ตำบลท่าหลวง อำเภอพิมาย แหล่งโบราณคดีบ้านโนน หมู่ที่ 4 ตำบลรงกาใหญ่ อำเภอพิมาย และชุมชนโบราณบ้านหนองปรือ หมู่ที่ 4 ตำบลโบสถ์ โดยอ้างอิงจากโบราณวัตถุที่พบ อาทิ ภาชนะ และชิ้นส่วนภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง ตกแต่งด้วยวิธีการเคลือบน้ำเคลือบสีน้ำตาล ที่พบได้ทั่วไปในโบราณสถานและแหล่งโบราณคดี สมัยเขมร ของประเทศไทย นอกจากนี้ยังมีการติดต่อกับชุมชนภายนอก โดยพบเครื่องถ้วย ต่างประเทศ อาทิ เครื่องถ้วยจีน ชิ้นส่วนฝา กดพิมพ์ลายพรรณพฤกษา เคลือบน้ำเคลือบสีขาวย สามารถกำหนดอายุ สมัยราชวงศ์ซ่งภาคใต้ มีอายุอยู่ในช่วง พ.ศ.1670-1822 หรืออยู่ในช่วงพุทธศตวรรษ 17-19

ข้อเสนอแนะ

ควรดำเนินการขุดตรวจทางโบราณคดี แหล่งโบราณคดีบ้านป่ายาง เนื่องจากพบโบราณวัตถุ ประเภทชิ้นส่วนภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง ตกแต่งด้วยหลายวิธีการ เป็นจำนวนมาก อนึ่ง เพื่อศึกษาร่องรอยและการใช้งานพื้นที่ของมนุษย์ในช่วงเวลานั้นได้อย่างชัดเจนมากขึ้น

และควรมีการดำเนินการศึกษาอย่างเป็นระบบ ด้วยวิธีการสำรวจและขุดค้นทางโบราณคดี บริเวณแหล่งโบราณคดีใกล้เคียงที่ยังไม่เปลี่ยนแปลงสภาพไปมากนัก เพื่อให้ได้รับข้อมูลทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับ แหล่งโบราณคดี ยุคประวัติศาสตร์ สมัยเหล็ก ในพื้นที่ตำบลท่าหลวง อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา และใกล้เคียง เพื่อให้ข้อมูลทางโบราณคดีมีความสมบูรณ์ ชัดเจนมากยิ่งขึ้นกว่าปัจจุบัน ทั้งนี้ควรดำเนินการในช่วงฤดูร้อน เนื่องจากบริเวณพื้นที่จะโล่งเตียนสามารถดำเนินการศึกษาได้โดยสะดวกและจะพบเห็นหลักฐานทางโบราณคดีบนผิวดินได้ง่ายยิ่งขึ้น

คณะสำรวจ: 1. นายวรรณพงษ์ ปาละกะวงษ์ ณ อยุธยา นักโบราณคดีปฏิบัติการ

2. นางสาวนัยนา มั่นปาน ภัณฑารักษ์ปฏิบัติการ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพิมาย

3. นางสาวพรนภา บุญถึง ผู้ช่วยนักโบราณคดีโครงการฯ

4. นายสมศักดิ์ ฉัตรทอง พนักงานจำหน่ายบัตร

5. นายผั่น พงษ์พิมาย พนักงานขับรถยนต์

7. นายพีรพงษ์ กุลกลาง ราษฎรตำบลท่าหลวง

วันที่สำรวจ: วันที่ 2 มิถุนายน ปี พ.ศ.2564

เบอร์โทรศัพท์สำหรับติดต่อประสานงาน:

1. นายพีรพงษ์ กุลกลาง

09-3534-1991

2. แหล่งโบราณคดีโนนสะแก

ตำแหน่งที่ตั้ง

แหล่งโบราณคดีโนนสะแก อยู่ในความครอบครองของเอกชน โฉนดที่ดินเลขที่ 25656 38640 และ 38644 ตั้งอยู่ ทางด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ ของบ้านป่ายาง ระยะห่างประมาณ 1.39 กิโลเมตร ในเขตพื้นที่ หมู่ที่ 9 บ้านป่ายาง ตำบลท่าหลวง อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา

พิกัดทางภูมิศาสตร์

แผนที่ทหาร ประเทศไทย 1 : 50,000 WGS84 อำเภอชุมพวง พิมพ์ครั้งที่ 1-RTSD ลำดับชุด L7018 ระวัง 5539 IV พิกัดยูทีเอ็มที่ โซน 48 P 241314.00 ม. ตะวันออก, 1691022.00 ม. เหนือ

เส้นทางเข้าถึงพื้นที่สำรวจ

จากที่ว่าการ อบต.ท่าหลวง เลี้ยวขวาเข้าสู่ถนนสาธารณะ มาทางด้านทิศตะวันออก ระยะทางประมาณ 190 เมตร ให้เลี้ยวซ้ายเข้าสู่ถนนสาธารณะ มาทางทิศเหนือ ระยะทางประมาณ 6.1 กิโลเมตร จะเข้าสู่บ้านจารย์ตำรา เมื่อถึงหน้าโรงเรียนบ้านจารย์ตำราแล้ว ให้ขับตรงต่อไปทางด้านทิศตะวันออก บนถนนสาธารณะ เส้นเดิม มุ่งหน้าสู่บ้านกล้วย ตำบลท่าหลวง ระยะทางประมาณ 450 เมตร จะพบ ป้ายทางเข้าหมู่ที่ 9 บ้านป่ายาง ให้เลี้ยวขวาเข้าสู่ถนนในหมู่บ้าน แล้วขับลงมาทางทิศใต้ จนออกนอกหมู่บ้าน ระยะทางประมาณ 850 เมตร จะพบสามแยกให้เลี้ยวซ้ายมาตามถนนดิน ทางด้านทิศตะวันออก ระยะทางประมาณ 1.2 กิโลเมตร แหล่งโบราณคดีโนนสะแกจะอยู่ทางด้านซ้ายมือ โดยจะต้องเดินเท้าตามแนวคันนาไปทางด้านทิศตะวันออก ระยะทางประมาณ 180 เมตร จะถึงแหล่งโบราณคดีโนนสะแก

สภาพทางภูมิศาสตร์

แหล่งโบราณคดีโนนสะแก ตั้งอยู่ทางด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ ของบ้านป่ายาง ระยะห่างประมาณ 1.39 กิโลเมตร แม้ว่าพื้นที่บางส่วนจะถูกปรับเปลี่ยนเป็นพื้นที่เกษตรกรรมเพาะปลูกข้าว แต่ในปัจจุบันยังมีสภาพเป็นโนนหรือโคก สูงกว่าพื้นที่โดยรอบ 2 เมตร และมีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 100 เมตร ล้อมรอบด้วยพื้นที่ราบลุ่ม ด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ของแหล่ง มีลำน้ำเค็มไหลผ่าน ระยะห่างประมาณ 20 เมตร มีความสูง 154 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง พื้นที่บริเวณนี้ จึงมีสภาพเหมาะสมกับการตั้งถิ่นฐาน

แหล่งโบราณคดีที่อยู่ใกล้เคียง

1. แหล่งโบราณคดีบ้านป่ายาง หมู่ที่ 9 บ้านป่ายาง ตำบลท่าหลวง อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา ตั้งอยู่ทางด้านทิศตะวันตกเฉียงเหนือของแหล่งโบราณคดีโนนสะแก ระยะห่างประมาณ 1.41 กิโลเมตร (พิกัดกริดยูทีเอ็ม 48P 240160.00 ม. ตะวันออก, 1691791.00 ม. เหนือ)

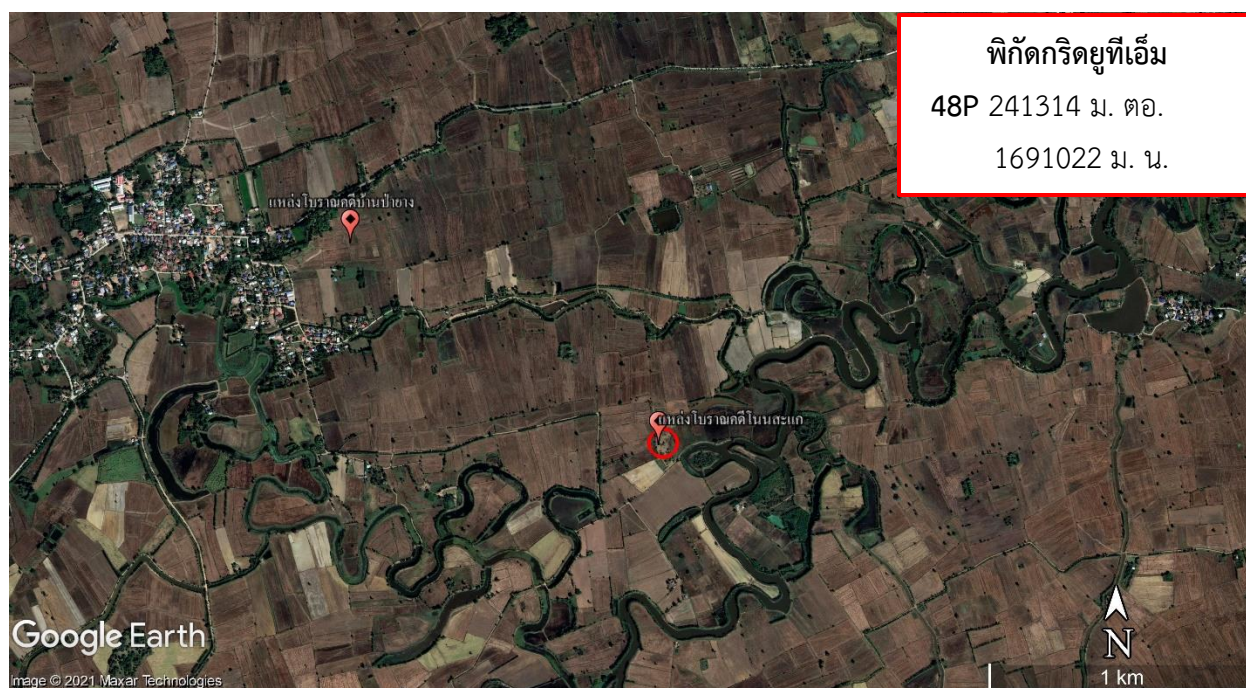
2. ชุมชนโบราณบ้านหนองปรือ หมู่ที่ 4 บ้านหนองปรือ ตำบลโบสถ์ อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา ตั้งอยู่ทางด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ของแหล่งโบราณคดีโนนสะแก ระยะห่างประมาณ 1.5 กิโลเมตร (พิกัดกริดยูทีเอ็ม 48P 242515.00 ม. ตะวันออก, 1689779.00 ม. เหนือ)

3. แหล่งโบราณคดีโนนบ้าน หมู่ที่ 4 บ้านรังกาใหญ่ ตำบลรังกาใหญ่ อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา ตั้งอยู่ทางด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้ของแหล่งโบราณคดีโนนสะแก ระยะห่างประมาณ 8.1 กิโลเมตร (พิกัดกริดยูทีเอ็ม 48P 234979.00 ม. ตะวันออก, 1686058.00 ม. เหนือ)

4. เมืองพิมาย ตำบลในเมือง อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา ตั้งอยู่ทางด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้ของแหล่งโบราณคดีโนนสะแก ระยะห่างประมาณ 12.4 กิโลเมตร (พิกัดกริดยูทีเอ็ม 48P 230947.00 ม. ตะวันออก, 1683956.00 ม. เหนือ)

การศึกษาที่ผ่านมา

ยังไม่มีการศึกษาในบริเวณพื้นที่ดังกล่าว

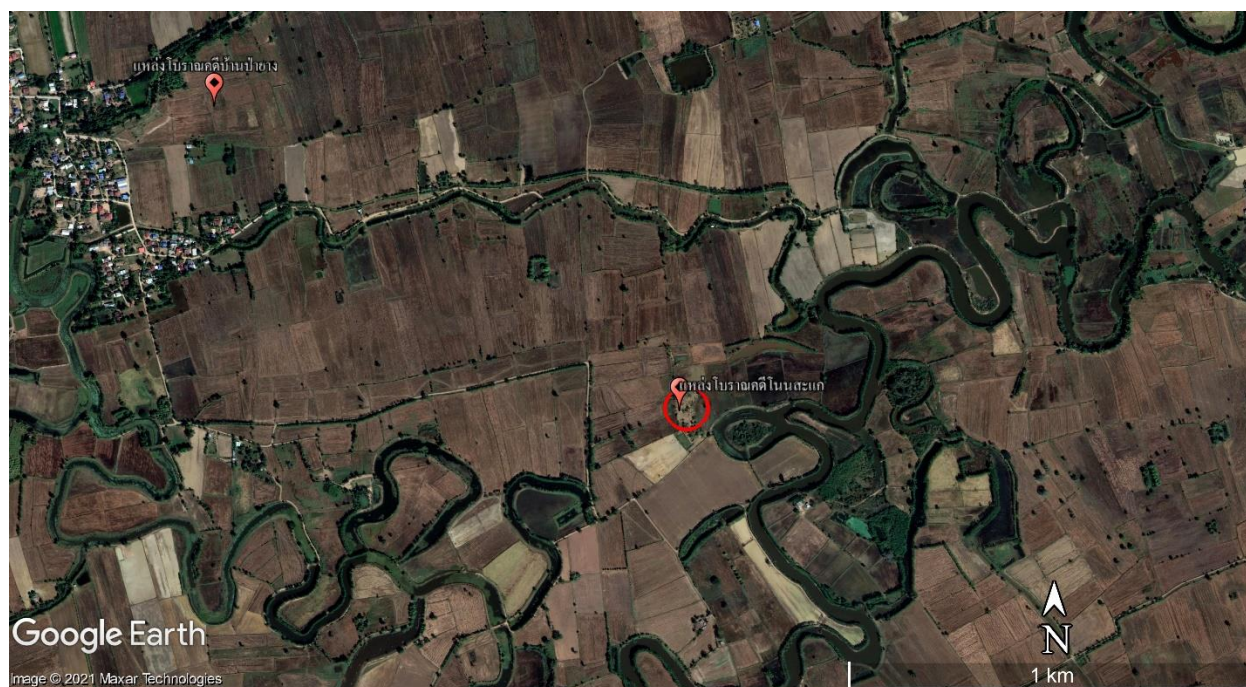
ภาพที่ 1 ภาพถ่ายดาวเทียม Google earth ปี พ.ศ.2564 แสดงตำแหน่งและสภาพภูมิสูงบ้านปายางและแหล่งโบราณคดีโนนสะแก ซึ่งตั้งอยู่ทางด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ ของบ้านปายาง ระยะห่างประมาณ 1.39 กิโลเมตร

ภาพที่ 2 ภาพถ่ายดาวเทียม Google earth ปี พ.ศ.2564 แสดงตำแหน่งและสภาพภูมิสูงแหล่งโบราณคดีโนนสะแก ซึ่งพบโบราณวัตถุกระจายตัวหนาแน่นบนผิวดิน ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 100 เมตร

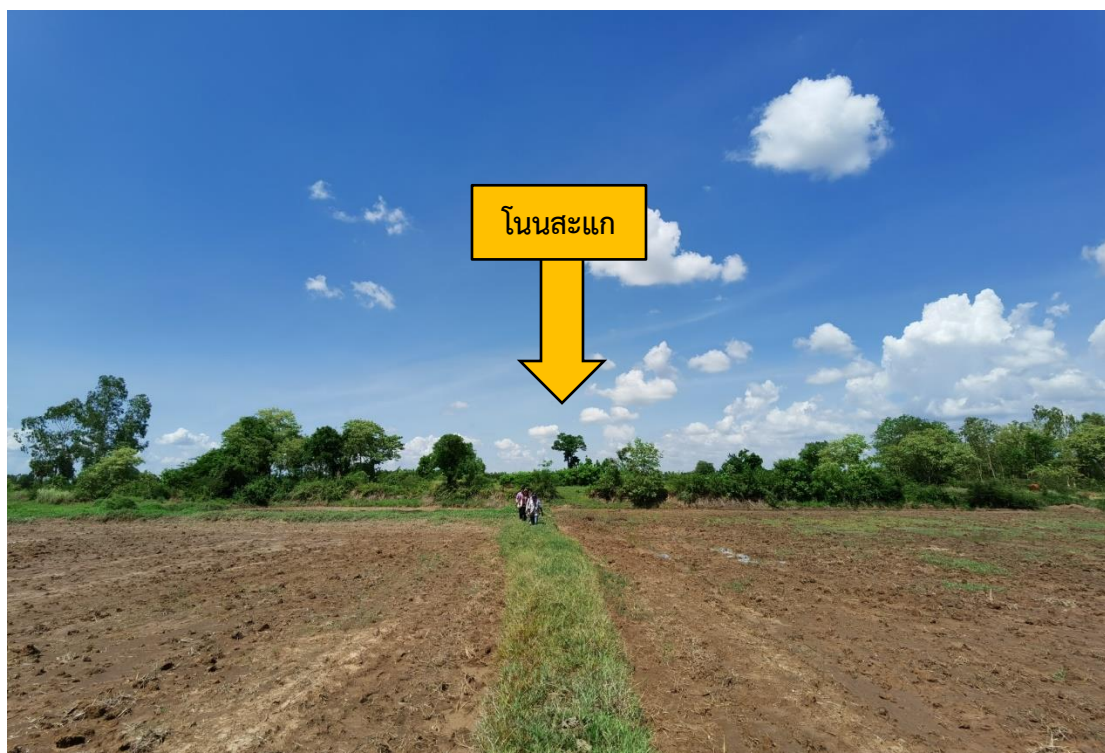
ภาพที่ 3 ภาพถ่ายดาวเทียม Google earth ปี พ.ศ.2564 แสดงตำแหน่งและสภาพภูมิสูงแหล่งโบราณคดีโนนสะแก อยู่ในความครอบครองของเอกชน โฉนดที่ดินเลขที่ 25656 38640 และ 38644

ภาพที่ 4 ภาพถ่ายดาวเทียม Google earth ปี พ.ศ.2564 แสดงสภาพลำนน้ำเค็ม ที่ไหลผ่านด้านทิศตะวันออก

ภาพที่ 5 บรรยากาศการเดินทางสำรวจแหล่งโบราณคดีโนนสะแก

ภาพที่ 6 สภาพแหล่งโบราณคดีโนนสะเก ถ่ายจากด้านทิศเหนือ

ภาพที่ 7 สภาพบนโนนดินแหล่งโบราณคดีโนนสะเก

ภาพที่ 8 สภาพบนเนินดินแหล่งโบราณคดีโนนสะแก

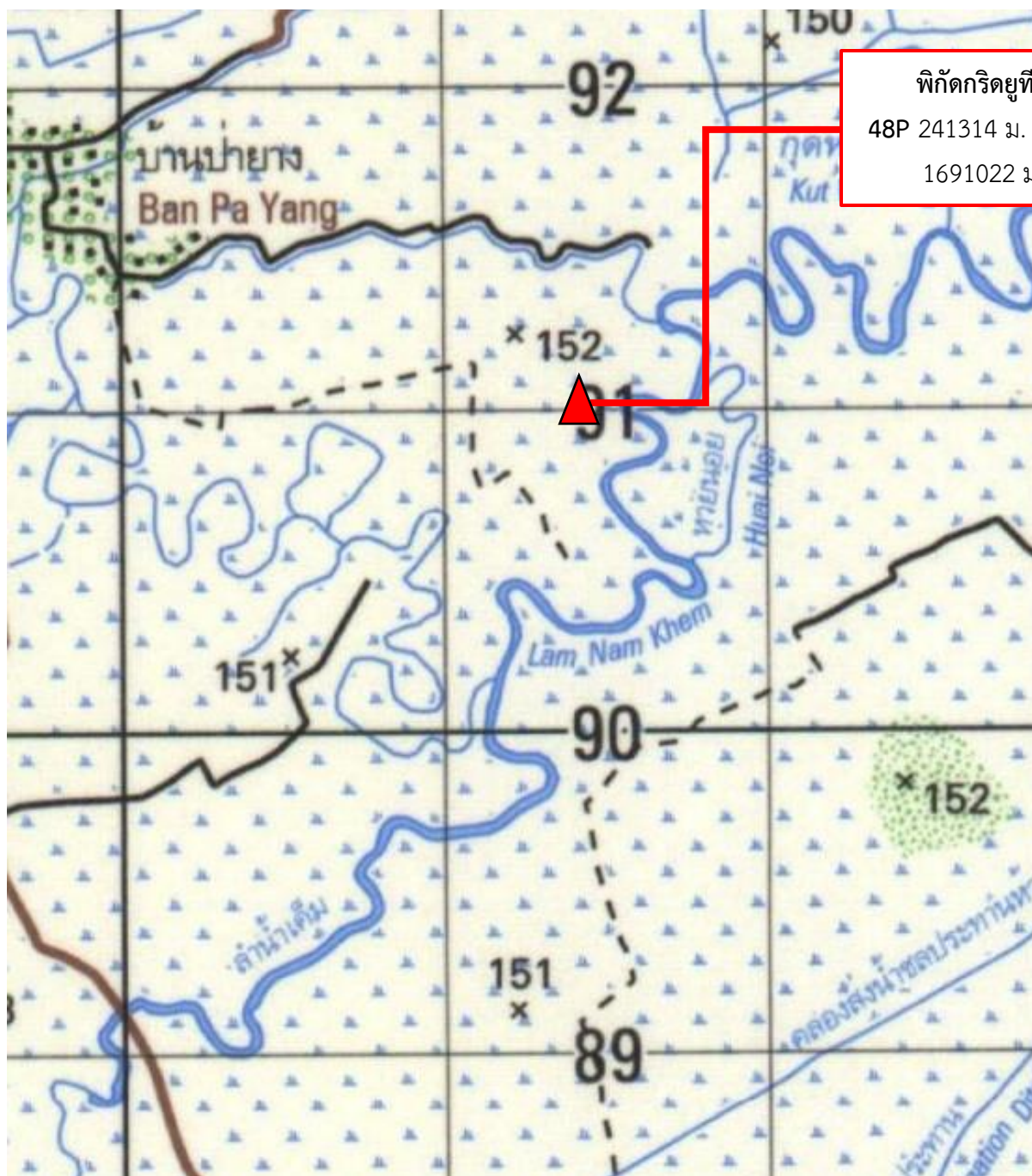
ภาพที่ 9 สภาพแหล่งโบราณคดีโนนสะแก ถ่ายจากด้านทิศใต้

ภาพที่ 10 ชั้นส่วนภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง ขุดร่องเป็นเส้น และเคลือบน้ำเคลือบสีน้ำตาล กำหนดอายุสมัยเบื้องต้น
อยู่ในช่วงพุทธศตวรรษที่ 16-18 ที่พบบนโนนดินแหล่งโบราณคดีโนนสะแก

ภาพที่ 11 ตัวอย่างโบราณวัตถุที่พบจากการพังทลายของคันดินด้านทิศใต้ของแหล่งโบราณคดีโนนสะแก

ภาพที่ 12 แผนที่ทหาร ประเทศไทย 1 : 50,000 WGS84 อำเภอชุมพวง พิมพ์ครั้งที่ 1-RTSD ลำดับชุด L7018 ระวัง 5539 IV พิกัดยูทีเอ็มที่ โชน 48 P 241314.00 ม. ตะวันออก 1691022.00 ม. เหนือ แสดงตำแหน่งแหล่งโบราณคดีโนนสะแก หมู่ที่ 9 บ้านปายาง ตำบลท่าหลวง อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา

หลักฐานทางโบราณคดีที่พบ

เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2564 กลุ่มโบราณคดี โดย นายวรรณพงษ์ ปาละกะวงษ์ ณ อยุธยา นักโบราณคดีปฏิบัติการ กลุ่มโบราณคดี พร้อมด้วยนางสาวนัยนา มั่นปาน ภัณฑารักษ์ปฏิบัติการ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพิมาย และคณะ ร่วมกันลงพื้นที่สำรวจแหล่งโบราณคดีบ้านป่ายาง โดยมีนายพีรพงษ์ กุลกลาง ราษฎรตำบลท่าหลวง ผู้แจ้งให้สำนักศิลปากรที่ 10 ทราบ เพื่อเข้ามาสำรวจ ตรวจสอบ เป็นผู้นำในการเดินทางเข้าสู่แหล่งโบราณคดี

ผลจากการสำรวจทางโบราณคดีพบโบราณวัตถุกระจายตัวอยู่บนผิวดิน และบริเวณหน้าดินที่พังทลาย แต่ด้วยมีวัชพืชปกคลุมจึงเห็นได้ไม่ชัดเจนนัก โดยโบราณวัตถุที่พบ อาทิ ชิ้นส่วนภาชนะดินเผาเนื้อดินธรรมดา และเนื้อแกร่ง ตกแต่งด้วยหลายวิธี มีรายละเอียด ดังนี้

1. ชิ้นภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง ส่วนลำตัว และส่วนปากตรง ตกแต่งด้วยวิธีการขูดร่องเป็นเส้น และเคลือบน้ำเคลือบสีเขียว

ชิ้นภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง ส่วนลำตัว และส่วนปากตรง ตกแต่งด้วยวิธีการขูดร่องเป็นเส้น เรียงต่อกันทั้งแนวตั้ง และแนวนอน เฉพาะด้านใน และเคลือบน้ำเคลือบสีเขียว ทั้ง 2 ด้าน ขึ้นรูปด้วยแป้นหมุน จำนวน 2 ชิ้น มีความหนาเฉลี่ย 1 เซนติเมตร

ภาพที่ 13 สภาพชิ้นภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง ส่วนลำตัว ตกแต่งด้วยวิธีการขูดร่องเป็นเส้น และเคลือบน้ำเคลือบสีเขียว ที่พบ

ภาพที่ 14 สภาพชิ้นภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง ส่วนปากตรง ตกแต่งด้วยวิธีการขุดร่องเป็นเส้น และเคลือบน้ำเคลือบสีเขียว ที่พบ

2. ชิ้นส่วนภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง ส่วนลำตัว ตกแต่งด้วยวิธีการขุดร่องเป็นเส้นขนานกัน กดประทับลาย และเคลือบน้ำเคลือบสีน้ำตาลบริเวณขอบปาก

ชิ้นส่วนภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง ส่วนลำตัว ตกแต่งด้วยวิธีการขุดร่องเป็นเส้นขนานกัน กดประทับลาย และเคลือบน้ำเคลือบสีน้ำตาลบริเวณขอบปาก จำนวน 2 ชิ้น มีความหนาเฉลี่ย 1 เซนติเมตร สำหรับการตกแต่งโดยใช้น้ำเคลือบสีน้ำตาลเคลือบภาชนะดินเผาเนื้อแกร่งเป็นเทคนิคการผลิตจากแหล่งเตาบ้านกรวด จ.บุรีรัมย์ หรือเครื่องถ้วยบุรีรัมย์ สามารถกำหนดอายุสมัยอยู่ในช่วงพุทธศตวรรษที่ 16-18

ภาพที่ 15 สภาพชิ้นส่วนภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง ส่วนลำตัว ตกแต่งด้วยวิธีการขุดร่องเป็นเส้นขนานกัน กดประทับลาย และเคลือบน้ำเคลือบสีน้ำตาลบริเวณขอบปาก ที่พบ

ภาพที่ 16 ตัวอย่าง ภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง ทรงไห ที่มีการตกแต่งด้วยวิธีการขูดร่องเป็นคลื่น เรียงซ้อนกัน และเคลือบน้ำเคลือบสีน้ำตาล จากพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพิมาย

3. ชิ้นส่วนภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง ส่วนก้นและฐาน ผิวยเรียบ ไม่ตกแต่ง

ชิ้นส่วนภาชนะดินเผาส่วนก้นและฐานทรงกลม ผิวยเรียบ ไม่ตกแต่ง ขึ้นรูปด้วยแป้นหมุน จำนวน 1 ชิ้น บริเวณก้นมีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 7 เซนติเมตร มีความหนา 0.5 เซนติเมตร

ภาพที่ 17 สภาพชิ้นส่วนภาชนะดินเผาส่วนก้นและฐานทรงกลม ผิวยเรียบ ไม่ตกแต่ง ที่พบ

4. ชิ้นส่วนภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง ส่วนปากผายออก ตกแต่งด้วยวิธีการรมดำ

ชิ้นส่วนภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง ส่วนปากผายออก ตกแต่งด้วยวิธีการรมดำ ขึ้นรูปด้วยแป้นหมุน จำนวน 2 ชิ้น มีความหนาเฉลี่ย 0.5 เซนติเมตร

ภาพที่ 18 สภาพชิ้นส่วนภาชนะดิน
เผาเนื้อแกร่ง ส่วนปากผายออก
ตกแต่งด้วยวิธีการรมดำที่พบ

5. ตะกรันโลหะ

ตะกรันโลหะ ขนาดความกว้าง 4 เซนติเมตร ยาว 3.5 เซนติเมตร

ภาพที่ 19 สภาพตะกรันโลหะที่พบ

ผลการวิเคราะห์เบื้องต้นจากหลักฐานทางโบราณคดีที่พบ

การกำหนดอายุสมัยเบื้องต้น

ผลการกำหนดอายุสมัยเบื้องต้นแหล่งโบราณคดีโนนสะแก หมู่ที่ 9 บ้านป่ายาง ตำบลท่าหลวง อำเภอฟิมาย จังหวัดนครราชสีมา โดยวิเคราะห์จากรูปแบบชิ้นส่วนภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง ตกแต่งด้วยวิธีการเคลือบน้ำเคลือบสีน้ำตาล ซึ่งเป็นวิธีการตกแต่งของภาชนะดินเผายุคประวัติศาสตร์ สมัยเขมร ช่วงพุทธศตวรรษที่ 16-18

การใช้งานพื้นที่

เป็นพื้นที่อยู่อาศัย

ความสัมพันธ์กับแหล่งโบราณคดีอื่นๆ

จากหลักฐานทางโบราณคดีที่พบสามารถเชื่อมโยงกับโบราณสถาน และแหล่งโบราณคดี ยุคประวัติศาสตร์ สมัยเขมร ซึ่งมีอายุร่วมสมัยกัน ในช่วงพุทธศตวรรษที่ 16-18 อาทิ เมืองโบราณพิมาย แหล่งโบราณคดีบ้านป่ายาง หมู่ที่ 9 ตำบลท่าหลวง อำเภอพิมาย แหล่งโบราณคดีบ้านโนน หมู่ที่ 4 ตำบลรังนกใหญ่ อำเภอพิมาย และชุมชนโบราณบ้านหนองปรือ หมู่ที่ 4 ตำบลโบสถ์ โดยอ้างอิงจากโบราณวัตถุที่พบ อาทิ ภาชนะ และชิ้นส่วนภาชนะดินเผาเนื้อแกร่ง ตกแต่งด้วยวิธีการเคลือบน้ำเคลือบสีน้ำตาล ที่พบได้ทั่วไปในโบราณสถานและแหล่งโบราณคดี สมัยเขมร ของประเทศไทย

ข้อเสนอแนะ

ควรดำเนินการขุดค้นทางโบราณคดี แหล่งโบราณคดีโนนสะแก เพื่อศึกษาร่องรอยและการใช้งาน พื้นที่ของมนุษย์ในช่วงเวลานั้นได้อย่างชัดเจนมากขึ้น เนื่องจากมีสภาพความเป็นแหล่งโบราณคดีที่ค่อนข้างสมบูรณ์

และควรมีการดำเนินการศึกษาอย่างเป็นระบบ ด้วยวิธีการสำรวจและขุดค้นทางโบราณคดี บริเวณแหล่งโบราณคดีใกล้เคียงที่ยังไม่เปลี่ยนแปลงสภาพไปมากนัก เพื่อให้ได้รับข้อมูลทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับ แหล่งโบราณคดี ยุคประวัติศาสตร์ สมัยเหล็ก ในพื้นที่ตำบลท่าหลวง อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา และ ใกล้เคียง เพื่อให้ข้อมูลทางโบราณคดีมีความสมบูรณ์ ชัดเจนมากยิ่งขึ้นกว่าปัจจุบัน ทั้งนี้ควรดำเนินการในช่วงฤดูร้อน เนื่องจากบริเวณพื้นที่จะโล่งเตียนสามารถดำเนินการศึกษาได้โดยสะดวกและจะพบเห็นหลักฐานทาง โบราณคดีบนผิวดินได้ง่ายยิ่งขึ้น

คณะสำรวจ: 1. นายวรรณพงษ์ ปาละกะวงษ์ ณ อยุธยา นักโบราณคดีปฏิบัติการ

2. นางสาวนัยนา มั่นปาน ภัณฑารักษ์ปฏิบัติการ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพิมาย

3. นางสาวพรนภา บุญถึง ผู้ช่วยนักโบราณคดีโครงการฯ

4. นายสมศักดิ์ ฉัตรทอง พนักงานจำหน่ายบัตร

5. นายผั่น พงษ์พิมาย พนักงานขับรถยนต์

7. นายพีรพงษ์ กุลกลาง ราษฎรตำบลท่าหลวง

วันที่สำรวจ: วันที่ 2 มิถุนายน ปี พ.ศ.2564

เบอร์โทรศัพท์สำหรับติดต่อประสานงาน:

1. นายพีรพงษ์ กุลกลาง

09-3534-1991

รายงานผลการสำรวจแหล่งโบราณคดีในเขตพื้นที่ตำบลท่าหลวง อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา

ดำเนินการโดย

กลุ่มโบราณคดี สำนักศิลปากรที่ 10 นครราชสีมา กรมศิลปากร

รายชื่อคณะทำงาน

1. นายวรรณพงษ์ ปาละกะวงษ์ ณ อยุรยา	ตำแหน่ง นักโบราณคดีปฏิบัติการ
2. นางสาวนัยนา มั่นปาน	ตำแหน่ง ภัณฑารักษ์ปฏิบัติการ
3. นางสาวพรนภา บุญถึง	ตำแหน่ง ผู้ช่วยนักโบราณคดี
4. นายสมศักดิ์ ฉัตรทอง	ตำแหน่ง พนักงานจำหน่ายบัตร
5. นายผัน พงษ์พิมาย	ตำแหน่ง พนักงานขับรถยนต์

ผู้เรียบเรียง

นายวรรณพงษ์ ปาละกะวงษ์ ณ อยุรยา นักโบราณคดีปฏิบัติการ

ถ่ายภาพโบราณวัตถุ

นางสาวพรนภา บุญถึง ผู้ช่วยนักโบราณคดี

พิสูจน์อักษรอักษร

นายณพพร ทองคำ เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล

ระยะเวลาการดำเนินการตรวจสอบ

วันที่ 2 มิถุนายน ปี พ.ศ.2564